



Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Lipovec, okres Blansko

679 15 Lipovec 167

Identifikátor školy: 600 106 250

Termín konání inspekce: 5. – 7. leden 2004

Čj.:	15-1024/04-011085
Signatura:	o11zx106

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ Personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda a přírodověda na 1. stupni základní školy a v předmětech český jazyk, dějepis a matematika na 2. stupni základní školy a v mateřské škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004.
- ❖ Materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole a v mateřské škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004.
- ❖ Průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole v předmětech český jazyk, matematika a přírodověda na 1. stupni ZŠ a v předmětech český jazyk, dějepis a matematika na 2. stupni ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
- ❖ Průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Lipovec, okres Blansko. Jejím zřizovatelem je Obec Lipovec se sídlem 679 15 Lipovec 200. Je příspěvkovou organizací. Sdružuje úplnou základní školu (dále ZŠ) s kapacitou 330 žáků, mateřskou školu (dále MŠ) s kapacitou 52 dětí, školní družinu (kapacita 36 žáků) a školní jídelnu (kapacita 350 jídel).

Základní škola poskytuje v tomto školním roce v 11 třídách vzdělání podle stavu k 30. 9. 2003 celkem 208 žákům obce Lipovec a dalších šesti obcí z oblasti na rozhraní tří okresů (Blansko, Prostějov, Vyškov) dvou krajů (Jihomoravský, Olomoucký): Baldovec, Kulířov, Holštejn, Odrůvky, Studnice a Rozstání. Výchovně-vzdělávací proces realizuje v souladu se vzdělávacím programem *Základní škola čj. 16847/96-2*. Původně samostatná dvoutřídní mateřská škola je umístěna v sousedící, účelově postavené budově. Má vlastní školní jídelnu, která připravuje jídlo pro děti a zaměstnance MŠ. Usnesením zastupitelstva Obce Lipovec ze dne 20. 9. 2002 byla k 1. lednu 2003 sloučena se základní školou. Ve školním roce 2003/2004 je v provozu jedna třída, do které bylo přijato 26 dětí ve věku od 3 do 7 let. Vzhledem k poklesu počtu dětí a žáků zřizovatel plánuje přesídlení mateřské školy do budovy základní školy.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výchovně vzdělávací práci MŠ zajišťovaly v době inspekce dvě učitelky s dlouholetou praxí, které splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Rozložení jejich přímé práce u dětí respektovalo provoz školy, potřeby rodičů a zajištění bezpečnosti dětí.

Sledovanou výuku v českém jazyce v 1.–5. ročníku a matematice v 1.–3. ročníku zabezpečovali učitelé s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Matematiku a přírodovědu ve 4. a 5. ročníku vyučovali pedagogové, kteří nesplňovali podmínky způsobilosti pro výuku na 1. stupni ZŠ. Sledované předměty na 2. stupni ZŠ vyučovali učitelé, z nichž dva nesplňovali podmínky pedagogické způsobilosti pro výuku na tomto stupni školy.

Výchovná poradkyně neabsolvovala a dosud nezahájila kvalifikační studium pro výchovné poradce, i když funkci vykonává více než dva roky. Přidělování úvazků pedagogickým pracovníkům je vzhledem k reálným personálním a geografickým podmínkám školy prováděno promyšleně.

Organizace chodu školy se řídí předpisy (řády) zpracovanými ředitelkou a projednanými na jednáních pedagogické rady a provozních poradách. Organizační řád stanovuje vnitřní členění ZŠ na jednotlivé úseky (úsek pedagogický, správní, školního stravování a úsek MŠ). Členění je vzhledem k velikosti školy funkční. Určuje postavení vedoucích pracovníků jednotlivých úseků. Ti odpovídají za jejich bezproblémový chod a jsou na ně delegovány příslušné pravomoce. Povinnosti z toho vyplývající jsou pak konkretizovány v jejich pracovních náplních. Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Organizace provozu MŠ, kompetence zaměstnanců i vymezení vzájemných vztahů s rodiči jsou obsahem přehledně zpracovaných řádů. Ředitelka školy jasně vymezila pravomoce a povinnosti vedoucí učitelky (bývalé ředitelky samostatné MŠ), kterou řízením mateřské školy pověřila. Ponechala jí přitom maximální samostatnost a odpovídající počet hodin přímé práce u dětí. Zavedla také dobře fungující systém předávání informací, který je založen na každodenním vzájemném setkávání. Mezi povinnosti vedoucí učitelky patří odborné vedení další učitelky i kontrola a hodnocení její práce. Přestože se obě účastní vzdělávacích akcí, bylo zřejmé, že nové přístupy ve vzdělávání dětí předškolního věku nemají ujasněny a v práci je uplatňovaly jen ojedinele. Promítlo se také v nízké kvalitě prováděné hospitační činnosti.

Důležitým zdrojem informací je roční plán práce. Pracovníci školy jsou dostatečně a včas informováni na pravidelných provozních poradách a jednáních pedagogické rady. Důležité úkoly jsou uváděny v měsíčních plánech, které jsou operativně aktualizovány. Ostatní a aktuální informace jsou podle povahy průběžně zveřejňovány na nástěnce ve sborovně nebo předávány osobně. Informační systém vůči zaměstnancům je operativní a funkční.

Metodické orgány nejsou na škole ustanoveny z důvodu minimálních počtů vyučujících jednotlivým předmětům. Aktuální problematiku výchovně-vzdělávací práce pedagogové řeší vzájemným projednáním nebo s vedením školy. Absenci metodického sdružení a předmětových komisí nahrazují výměnou zkušeností a vzájemným informováním v rámci setkávání vyučujících šesti spolupracujících škol ve sdružení CIRSIUM. Přínosem tohoto sdružení je předávání poznatků a zkušeností nejen v řídicí práci vedoucích pracovníků, ale i výměna zkušeností pedagogů jednotlivých předmětů i správních zaměstnanců. Významná je rovněž ta skutečnost, že školy vypracovávají vlastní vědomostní testy, které si vyměňují a které jim slouží ke vzájemnému porovnávání vzdělávacích výsledků. Žáci těchto škol se setkávají při pořádání nejrůznějších mimoškolních kulturních akcích, při sportovních aktivitách a soutěžích. Vedení školy věnuje pozornost vyučujícím s krátkou dobou praxe nebo chybějící odbornou nebo pedagogickou způsobilostí. Ve vedení zaměstnanců ředitelka školy uplatňuje demokratický způsob práce a účelně využívá nástroje operativního řízení.

Kontrolní činnost realizuje vedení školy na podkladě vypracovaného plánu. Jsou v něm jasně stanoveny cíle kontrol ve všech oblastech práce školy a odpovědnost za jejich realizaci i časové určení. Provoz školy je kontrolován průběžně (osobní denní kontrola provozu, plnění plánovaných úkolů). V případě nedostatků zjištěných kontrolní činností jsou operativně prováděna opatření vedoucí k nápravě zjištěných nedostatků. Kontrola vlastní výchovně-vzdělávací práce pedagogických pracovníků je prováděna formou hospitační činnosti ředitelky a její zástupkyně. Hospitace uskutečňují podle vypracovaného plánu na školní rok včetně rozdělení oblastí a předmětů mezi ředitelku a zástupkyni. Priority sledování odpovídají důležitostem jednotlivých měsíců školního roku. Z hospitací jsou pořizovány písemné záznamy, v nichž jsou zaznamenána pozitiva i negativa sledovaných ukazatelů s vyznačenou škálou

hodnocení. Výsledky hospitací jsou s jednotlivými pedagogy projednávány a jimi podepisovány. Kontrolní činnost vedení školy je účinná.

Stabilizace pedagogického sboru je podpořena zajištěním učitelských bytů v obci. Škola má vysokou míru aprobovanosti výuky v jednotlivých předmětech, což je při dlouhodobém plánování v oblasti lidských zdrojů sledováno.

Rámcový plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je v průběhu školního roku konkretizován a aktualizován o zajímavé a pro školu přínosné akce. Vzdělávání učitelů ředitelka podporuje. Doporučuje pedagogům absolvovat kvalitní tematická vzdělávání, respektuje i přání jednotlivých učitelů pokud se předpokládá přínos pro výchovně-vzdělávací práci školy. Při výběru ZŠ využívá nabídky akreditovaných vzdělávacích organizací pro vzdělávání pracovníků školství v Brně a v Blansku a společných akcí škol ve sdružení CIRSIUM. Ředitelka upřednostňuje studium a vzdělávací aktivity před nákupem odborné literatury. Přesto potřebnou odbornou literaturu pro další individuální vzdělávání učitelů pořizuje.

Výchovně-vzdělávací práce jednotlivých pedagogů je hodnocena při pohospitačních pohovorech. Kvalita práce správních zaměstnanců je sledována při průběžné kontrolní činnosti ředitelky školy. Hodnocení zaměstnanců se pozitivně projevuje na kvalitě jejich práce. Pokud se sebehodnocení pedagogů vyskytne, děje se tak ojediněle a to především v rámci pohospitačních pohovorů.

Personální podmínky školy byly celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNĚ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Budova základní školy je rozsáhlá. Kromě 11 učeben s kmenovými třídami škola po rekonstrukci využívá dalších 10 odborných nadstandardních učeben pro výuku výpočetní techniky, hudební výchovy, výtvarné výchovy, přírodopisu, zeměpisu, chemie, fyziky včetně samostatné laboratoře chemie a fyziky a dvě jazykové učebny. Kromě toho má pro výchovně-vzdělávací práci k dispozici knihovnu, tělocvičnu s přilehlými prostorami (šatna, umývárna, sprchy), malou místnost sloužící pro pohybové činnosti žáků 1. stupně ZŠ, dílnu a cvičnou kuchyň. V prostorách chodby jsou umístěny pingpongové stoly. K budově školy náleží rozlehlá školní zahrada a školní pozemek. Vlastní hřiště škola nemá, využívá hřiště obecní. V budově je školní kuchyně s jídelnou.

Třídy jsou prostorné, světlé, dobře vybavené. Žákovský nábytek ve třídách 2. stupně ZŠ a v některých odborných učebnách je zastaralý, ve třídách 1. stupně ZŠ je nový. V některých případech nebyl vzhledem k výšce žáků nastaven správně. Velmi kvalitní je sociální zařízení. Vyučující i zaměstnanci mají vytvořeno vynikající zázemí ve svých kabinetech. Dřevěné obložení stěn tříd i chodeb spolu s velmi dobrou výzdobou vytváří příjemné prostředí.

K výuce žáci používají učebnice se schvalovací doložkou. Vybavení audiovizuální a výpočetní technikou je velmi dobré, vybavení učebními a názornými pomůckami dobré. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou využívány pouze standardní pomůcky. Ostatní pomůcky, doporučené individuálně integrovaným žákům odbornými pracovníky školy dosud nezajistila, protože neobdržela požadované finanční prostředky. Materiálně-technické podmínky základní školy jsou velmi dobré.

Prostory mateřské školy svou velikostí odpovídají počtu zapsaných dětí. Méně promyšlené však bylo, že část herny sloužila k ukládání lehátek a působila dojmem skladu. Negativně se tím ovlivňovalo jinak příjemné prostředí třídy. Vzhledem k počtu přítomných dětí v ní pak nebyl dostatečný prostor jak pro hry, tak i přirozený pohyb dětí. Učitelky vhodně využily přilehlých místností pro zřízení herních koutů. Prostory byly vybaveny nejen starším udržovaným nábytkem, ale i novým nábytkem policového typu, který umožňoval dětem dobrý přístup k hračkám a pomůckám. Těch má MŠ dostatek stejně jako dětských knih, aktuální odborné literatury, běžných pomůcek pro hudební činnosti a dalšího materiálu. Sportovního zařízení měly děti k dispozici málo. Jeho část je uložena ve zrušené třídě, kterou MŠ občas, zejména v teplejším období, využívá jako provizorní tělocvičnu. Dětské stolky a židličky odpovídaly rozdílnému vzrůstu dětí. Nedostatkem bylo, že mezi dětskými toaletami nejsou přepážky zabezpečující jim intimitu. Jako problematické se jevílo nedostatečné osvětlení třídy v ranních hodinách, zejména pro činnosti u stolečků. Budova mateřské školy je obklopena udržovanou zahradou, vybavenou běžnými sestavami pro rekreační činnosti dětí. Materiálně-technické podmínky MŠ jsou dobré.

Využívání materiálních zdrojů ředitelka školy průběžně sleduje. Zlepšování prostředí školy, materiálně-technického zabezpečení i nákup nových učebních pomůcek plánuje, stanovuje priority po konzultacích s vyučujícími jednotlivých předmětů a dle finančních možností průběžně pořizuje. Uplatňování hraček a pomůcek v činnostech MŠ průběžně sleduje vedoucí učitelka MŠ. Požadavky na jejich obnovu a doplnění jsou součástí školního programu a pořizují po dohodě s ředitelkou školy.

Ve škole jsou čtyři byty, které obývají pedagogičtí pracovníci školy. Širší veřejnost často využívá školní tělocvičnu. Nabídka práce s počítačem v počítačové učebně byla veřejností využita ojedinele. Materiálně-technické zázemí mateřské školy veřejnost nevyužívá.

Materiálně-technické podmínky školy jsou celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola č.j.: 16 847/96-2. Individuální vzdělávací plány pro tři integrované žáky jsou vypracovány ve spolupráci s psychology a byly projednány a odsouhlaseny rodiči.

Realizovaný vzdělávací program Základní škola č.j.: 16 847/96-2 je v souladu se zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Vzdělávací program mateřská škola zpracovala na období tří let. Přestože nevychází z analýzy podmínek školy a místy působí méně přehledně, jsou v něm stanoveny jak obecné cíle, tak i priority, kterým se chce MŠ ve vzdělávání dětí předškolního věku věnovat. Navazující roční plán pak naznačuje způsob jejich plnění ve třídě.

Vzdělávací program MŠ je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Reálná výuka v ZŠ korespondovala s učebními plány a stanoveným rozvrhem hodin. Úprava učebního plánu je realizovaná v souladu s Metodickým pokynem č.j.: 31172/2002-22

k realizaci rozvojového programu *Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny.*

Výuka byla realizována v souladu s platnými učebními dokumenty vzdělávacího programu Základní škola.

Dokumentace základní školy byla vedena pečlivě a průkazně zachycovala průběh vzdělávání. Povinnou dokumentaci a dokumentaci prokazující naplňování vzdělávacího programu mateřská škola vedla úplně a přehledně.

Kontrola učebních dokumentů ZŠ probíhá průběžně. Na začátku školního roku vedení školy kontroluje učiteli vypracované časově tematické plány pro výuku jednotlivých předmětů. V průběhu školního roku věnuje pozornost plnění učebních osnov prostřednictvím hospitací a kontrolou zápisů v třídních knihách. Vždy na konci klasifikačního období se uvedenou problematikou zabývá na jednáních pedagogické rady. Aktuální problémy jsou projednávány na provozních poradách. Při zjištění nedostatků jsou přijímána opatření k jejich odstranění. Účinný systém, jak je vzdělávací program naplňován v MŠ, zatím vytvořen není. Při hospitacích a v dokumentech školy se projevuje snaha práci hodnotit. Hodnocení však není podloženo věcnou a konkrétní analýzou, je spíše popisem stavu. Neposkytuje tak kvalitní informace potřebné pro další plánování a tím i zkvalitňování práce MŠ.

Kontrola naplňování učebních osnov v základní škole je účinná, systém kontroly plnění vzdělávacího programu mateřské školy zatím není dostatečně účinný.

Psychohygienické zásady výchovně-vzdělávacího procesu s přihlédnutím ke všem reálným podmínkám školy byly celkově respektovány. Z hlediska psychohygieny žáků není vhodné časté střídání vyučujících v předmětech ve 4. a 5. ročníku. Učitelé 2. stupně doplňují své úvazky ve výuce tříd 1. stupně ZŠ. V rozvrhu hodin z psychohygienického hlediska byla zjištěna nevhodná kumulace hodin dějepisu do dvou po sobě jdoucích dnů. Rozvrh hodin ZŠ odpovídal psychohygienickým hlediskům z pohledu náročnosti jednotlivých předmětů. Psychohygienické podmínky pro pobyt dětí v MŠ byly dobře zajištěny. Uspořádání dne respektovalo interval mezi podáváním jídel, dostatečná byla doba pobytu venku i uspokojení přirozené potřeby spánku a odpočinku. Bylo založeno na tradičním časovém vymezení doby pro hru a řízenou činnost. Sledované řízené činnosti mírně převažovaly nad spontánními. Řízené činnosti byly pro všechny děti společné. Také vzdělávací cíl byl většinou stejný, bez diferenciací vzhledem k věku a schopnostem dětí. V realizaci však učitelky většinou dokázaly nároky přizpůsobit jejich individuálním možnostem. Pitný režim byl mateřskou školou zajištěn, ale málo využíván.

Rodiče žáků základní školy jsou dostatečně a včas informováni o výsledcích vzdělávání a výchovy svých dětí obvyklými způsoby – na třídních schůzkách a prostřednictvím žákovských knížek, někteří využívají osobní návštěvy ve škole. Informační systém pro rodiče dětí mateřské školy je zažitý a funkční. Základem je každodenní setkávání učitelek s rodiči při předávání dětí a pravidelné třídní schůzky.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu základní školy je funkční, v práci mateřské školy v obecné poloze odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Činnosti výchovného poradenství i prevence sociálně-patologických jevů jsou plánovány a zajištěny odborně proškolenými pedagogickými pracovníci. Výchovná poradkyně eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Spolupracuje s pedagogicko-psychologickou

poradnou a ostatními mimoškolními institucemi, informuje učitele o nutnosti individuálního přístupu k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami. Náprava poruch učení se uskutečňuje prostřednictvím dyslektického kroužku, který vede proškolená asistentka. Závažné výchovné přestupky řeší ve spolupráci s rodiči žáků výchovná komise. Profesionální poradenství je realizováno systémem poradenských služeb. Metodická prevence organizuje jednorázové tematické aktivity a sleduje využití volného času žáků také prostřednictvím pravidelných zájmových činností, které jim škola nabízí. Pedagogy motivuje k využití vhodných témat pro nenásilné preventivní působení na žáky ve vyučování a k dalšímu vzdělávání v uvedené problematice. Obě pracovnice vedou patřičnou dokumentaci a výsledky své práce pravidelně vyhodnocují. Při inspekční činnosti byly zjištěny rezervy v hlubším a efektivnějším propojení celého poradensko-preventivního systému i vyváženém naplňování deklarovaných cílů všemi učiteli.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce ve spontánních a řízených činnostech MŠ

Odborná způsobilost učitelek MŠ, jejich dlouholetá praxe, účast na vzdělávání a pěkný vztah k dětem jsou dobrým předpokladem pro kvalitní práci. Učitelky však ne zcela dokázaly vše v konkrétní práci ve třídě zúročit. Jejich příprava na činnosti byla pečlivá, v souladu s programem školy a plánovanými tematickými celky. Pouze vzdělávací cíle směřující k rozvoji dětí byly někdy zaměněny za úkoly pro učitelky a neodrážely individuální potřeby jednotlivých dětí.

V organizaci i průběhu spontánních i řízených činností se projevovала výraznější řízenost ze strany učitelek. Přechody mezi nimi byly provázeny řazením a prostojí při vzájemném čekání dětí na sebe. Pro plnění cílů byly voleny převážně rutinní, tradiční metody a formy práce. Při hrách měly děti k dispozici rozmanité hračky a pomůcky, které si spontánně, bez omezování vybíraly. Vznikal tak prostor, který většina z nich v rámci svých možností dokázala využít pro seberealizaci a uplatnění zkušeností a prožitků. Zejména chlapci dobře spolupracovali, domlouvali se a činnosti vcelku dobře rozvíjeli. Vstupy učitelek do her byly převážně zjišťující, než záměrně je více rozvinout. Přesto hry byly většinou pestré a obsahově bohaté. Omezený prostor třídy při vysokém počtu přítomných dětí však neposkytoval dostatek místa zejména pro stavby. Mnohdy tak vznikalo nedorozumění mezi dětmi, které narušovalo jinak klidnou atmosféru třídy. Společných řízených činností po svačině se účastnily všechny děti. Jejich efektivita z hlediska plnění cílů, které si učitelky stanovily, byla minimální. Celkově měly děti málo prostoru pro objevování, vlastní aktivitu, nápaditost a samostatné rozhodování. Plnily při nich pouze pokyny učitelek, méně bylo zohledněno jejich individuální tempo i míra soustředění. Bylo však zřejmé, že děti jsou na způsob práce zvyklé a vcelku ochotně se do plnění zadaných úkolů zapojovaly. Ne příliš vhodné však bylo časté předávání poznatků formou výkladu učitelek.

Ke spontánním činnostem děti motivovaly vytvořené hrací kouty a dobře dostupné hračky a pomůcky. Řízené činnosti byly navozovány pouze z vnějšku, na základě plánovaného tématu, bez využití dětských zážitků a prožitků. Hodnocení dětí bylo převážně pozitivně zaměřené, povzbuzovalo je při činnostech. Nebylo však adresné, takže jednotlivým dětem neumožňovalo zažít pocit úspěchu.

Učitelky byly k dětem vstřícné, ty se na ně obracely s důvěrou. Vedly děti ke vzájemně ohleduplnému a přátelskému chování. Nepodporovaly však jejich dovednost řešit vznikající problémy a konflikty samostatně. Řešily je za ně. V komunikaci, zejména při řízených

činnostech, se projevovala výraznější převaha verbálního projevu učitelek. Pro spontánní řečový projev dětí byl prostor malý. Více ho měly při hrách, kdy mezi sebou komunikovaly přirozeně. I když se projevovaly nedostatky v kvalitě jejich výslovnosti, měly dostatečnou slovní zásobu, kterou běžně využívaly.

Průběh spontánních i řízených činností měl dobrou úroveň.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pro rozvoj pohybových dovedností sice děti v průběhu dne neměly optimální podmínky, přesto byly odpovídající, stejně jako úroveň hrubé a jemné motoriky. Při sebeobslužných dovednostech při převlékání a stolování samostatnost dětí většinou odpovídala jejich věku. Hygienické návyky měly dostatečně a správně upevněné. Zdvořilostní návyky byly pěstovány méně a nedůsledně. Většina dětí ještě neuměla spontánně požádat a poděkovat za projevovou službu nebo pomoc. Převažující verbalismus učitelek se na úrovni řečových a jazykových dovedností nijak výrazně negativně neprojevil. Seberealizace dětí nebyla, zejména při řízených činnostech, dostatečně podporována a úroveň jejich autonomního chování tomu odpovídala. Tvořivost, představivost, úroveň poznatků, dětských prací a výrobků byla běžná. Poznatky a dovednosti vztahující se k okolnímu světu a přírodnímu prostředí byly dostatečně rozvíjeny.

Celkově byl průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika a přírodověda na 1. stupni základní školy

Vyučující byli na sledované hodiny připraveni, pouze hodina přírodovědy byla nedostatečně připravena. Dlouhodobé rozvržení a členění učiva obsahují zpracované tematické plány. Ve sledovaných předmětech jsou v souladu s osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Pouze v matematice je učivo *Souměrnost* plánováno v 5. ročníku místo ve 4. ročníku. Do učiva vlastivědy a přírodovědy ve 4. a 5. ročníku není zařazen oddíl osnov *Výchova ke zdraví*.

Chybějící odborná nebo pedagogická způsobilost učitelů se částečně projevila v méně přiměřených metodách výuky žáků pátého ročníku.

Materiální zabezpečení výuky bylo minimální. V českém jazyce a matematice žáci ojediněle pracovali s kartičkami nebo pracovními listy. V přírodovědě nebyly využity ani učebnice, ani jakékoli pomůcky, tabule či sešit.

Výuka byla vedena frontálně, bez častějšího střídání metod a forem práce. Žáci získávali informace pouze od učitelů, neměli příležitost sami poznatky vyhledávat. Pracovali podle pokynů vyučujících. Výuku v českém jazyce pozitivně ovlivnilo procvičování učiva formou mluvního i písemného projevu, zařazování didaktických her i prostor pro širší slovní vyjadřování. Žáci zvládali výuku velmi dobře. Ve čtení však jejich dovednosti byly vyhovující. Přednostmi výuky matematiky bylo kladení důrazu na pamětné počítání, upevňování postupů při řešení písemného dělení. Menší důraz byl kladen na rozvoj samostatného myšlení a logických souvislostí. K procvičení probíraného učiva využívali žáci pracovních listů, jejich znalosti byly na dobré úrovni. V přírodovědě odpovídali žáci při opakování učiva na kladené otázky. Výuka byla vedena neefektivně, žáci nebyli k výuce aktivizováni. Jejich znalosti měly velmi nízkou úroveň. Tempo výuky se ve sledované výuce řídilo průměrnými žáky a bylo pro všechny stejné. Negativem byla i nedůslednost v průběžné zpětné vazbě, v dodržování psychohygienických zásad (relaxace). Žáci byli méně aktivní a měli malý prostor k zformulování vlastních odpovědí na otázky.

Na průběžnou motivaci prostřednictvím změny činností reagovali více aktivní žáci. V hodinách pracovali většinou samostatně, méně příležitostí měli k vzájemné spolupráci a kooperaci.

Vyučující měli k žákům velmi pěkný vztah, dařilo se jim navodit ve třídách vstřícnou atmosféru. Žáci dokázali akceptovat stanovená pravidla chování, plnili pokyny vyučujících a chovali se ukázněně. Menší prostor měli pro rozvoj sociálních a komunikativních dovedností, při frontální výuce převažoval verbální projev vyučujících.

Kontrola správnosti zadávaných úkolů probíhala společně s vyučujícími, někde byla odložena na druhý den. Průběžného motivačního hodnocení bylo více využito u mladších žáků. U starších žáků bylo často hodnocení neadresné. Pouze v jednom případě se uplatnilo vlastní sebehodnocení, ojedinele chyběl závěr hodiny.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a dějepis na 2. stupni ZŠ

Hospitace zahrnuly všechny učitele a ročníky. Dlouhodobé plánování výuky bylo v souladu s učebními osnovami. Vytčené cíle odpovídaly charakteru učiva. Veškeré plánované činnosti žáků směřovaly k jejich splnění, avšak míru zvládnutí učitelé vždy důsledně neověřovali. V bezprostřední přípravě taktéž často opomíjeli individuální přístup k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami.

Výuka je zajištěna třemi učiteli, z nichž jeden splňuje podmínky pedagogické způsobilosti pro jiný typ školy. Kvalita vzdělávání tím nebyla ohrožena a její hodiny se vyznačovaly metodickou nápaditostí.

Vzdělávání probíhalo v čistých a estetických třídách. Rozsah pomůcek odpovídal charakteru učiva i zvoleným metodám. Žáci využívali nejčastěji učebnice, sešity a další materiály připravené učiteli. Výsledky práce přehledně demonstrovali na tabuli a prokázali dobrou orientaci v nástěnné historické mapě. Didaktická technika, umožňující efektivnější využití vyučovacího času, nebyla zařazena.

Převažovala klasická organizace hodin, v jejichž závěru často nezbyl prostor na shrnutí učiva, jeho upevnění a vyhodnocení úspěšnosti žáků. Učitelé volili převážně frontální metody výuky, ojedinele kooperativní techniky učení ve skupinách nebo dvojicích. Žáci prokazovali přiměřené znalosti, aplikační dovednosti, aktivně pracovali a samostatně řešili zadané úkoly. Výsledky své práce ochotně zveřejňovali a zdůvodňovali. Radost z úspěchu, uznání spolužáků i pochvaly učitelů přispívaly k optimální psychohygieně. Požadované výkony žáků nebyly však často diferencované s ohledem na jejich individuální dispozice.

Vstupní motivaci učitelé uplatňovali sdělením dílčích postupů, které povedou ke splnění reálných cílů. Méně efektivní průběžná motivace byla ovlivněna větším podílem frontálních často stereotypních metod práce. K osvěžení vyučování přispěly prezentované zajímavosti k probíraným tématům, referáty některých žáků nebo zařazení dílčích tvořivých činností. Rovněž povrchní závěrečné hodnocení postrádalo adresnou a účelovou motivaci žáků k posílení pozitivního vztahu k předmětům i domácí přípravě do další hodiny.

Příznivá pracovní atmosféra a převažující vyrovnaná komunikace mezi učiteli a žáky podporovala jejich vzájemnou důvěru a respekt. Ojedinele žáci uplatňovali vlastní názory a diskutovali k probíranému učivu. Častěji uplatňovali mezipředmětové znalosti a učivo dobře aplikovali písemně i ústně. Velmi pěkně prezentovali širší komunikativní dovednosti při referátech a mluvních cvičeních. Běžná komunikace se vyznačovala skromnou slovní zásobou. Učitelé projev žáků všestranně kultivovali a sami jim byli příkladem. Výuka podporovala sebedůvěru žáků a vyváženě respektovala výchovnou a vzdělávací složku učiva.

V důsledku povánočního období učitelé častěji zařazovali slovní posilování. Jen ojediněle klasifikovali výkony žáků po předchozí domácí přípravě. Problémové žáky sledovali jen okrajově. Kladli důraz na znalost širších souvislostí probíraného učiva, vedli žáky ke vzájemnému hodnocení, ale jejich sebehodnocení nezařadili.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy sledovaných předmětů měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice na 2. stupni základní školy

Hospitace byly provedeny u všech vyučujících předmětu. Sledované hodiny matematiky byly velmi dobře připraveny a promyšleny jak po stránce stanovení cílů, tak i organizační. Cíle jednotlivých hodin byly vztaženy k probíranému učivu, byly konkrétní a odpovídaly stavu jednotlivých třídních skupin. Procvičované a nově probírané učivo mělo přímou návaznost na předcházející témata a poznatky žáků.

Všechny učitelky, které zabezpečují výuku matematiky na 2. stupni ZŠ, splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost pozitivně ovlivňovala průběh a kvalitu sledovaných hodin.

Výuka probíhala v kmenových učebnách s kvalitním standardním vybavením, avšak téměř bez podnětných prvků pro výuku předmětu. Estetická úroveň učeben byla vysoká. Při výuce byly nejvíce využívány učebnice, tabulky a rýsovací pomůcky, jimiž jsou žáci vybaveni. Didaktická technika, kterou by učitelky efektivněji využily čas, nebyla použita.

V hospitovaných hodinách mírně převažovala výuka frontální s využitím řízeného rozhovoru. Byla často střídána s výukou individuální. Oba typy výuky měly své opodstatněné užití. Řízení výuky vyučujícími umožňovalo žákům aktivní zapojení do výuky. Učitelky sledovaly činnost žáků, organizačně ji zajišťovaly tak, aby každý z nich dostal příležitost uplatnit se ve výuce. Při samostatné práci vyučující s potřebnými žáky individuálně pracovaly, jen v jedné hodině vzhledem k náročnější náplni práce tato činnost nebyla příliš zřetelná. Střídáním různých činností a forem práce učitelky podporovaly zájem žáků o předmět. Většina žáků se aktivně do práce zapojovala. Sledovaly vytíženost jednotlivých žáků, např. zadáváním dalších úkolů avšak bez diferenciací vzhledem ke vzdělávacím možnostem dětí a k náročnosti úloh. Žáci byli ve většině hodin vedeni ke zdůvodňování postupu a diskusi řešení. Učitelky je tak vedly k rozvíjení logického myšlení a ke kontrole správnosti výsledků vlastní práce. Žáci v lavici sledovali spolužákovo řešení u tabule, kontrolovali správnost, doplňovali postup. V jedné hodině bylo zaznamenáno efektivní využití metody práce s chybou. U grafických příkladů použili ke kontrole správnosti řešení výpočet a měření. V případě numerických příkladů využívali možnosti alternativních postupů ke kontrole správnosti výsledků. Úroveň grafických prací (rýsování) byla velmi dobrá. V závěru téměř všech vyučovacích hodin učitelky práci a vzdělávací výsledky třídy zhodnotily.

Vzhledem k povaze probíraného učiva učitelky vhodně motivovaly žáky. Zařazovaly příklady s praktickou tematikou a podporovaly aktivitu a zájem žáků o předmět. Při kontrolních úkolech, kterými vyučující orientačně zjišťovaly zvládnutí probíraného a procvičovaného učiva, byla zaznamenána vysoká četnost úspěšných řešitelů. Zabezpečovaly tak nejenom účinnou, oboustrannou a bezprostřední zpětnou vazbu o míře zvládnutí učiva, ale i další zájem žáků o učení.

Vztah vyučujících a žáků ve sledované výuce byl vstřícný. Učitelky respektovaly osobnost žáka, většinou dovedly vytvořit prostor pro individuální práci s prospěchově slabšími žáky. Vytvářely tak příznivé pracovní klima v jednotlivých třídních kolektivech. Žáci se neostýchali v případě potřeby učitelky zeptat na problém a při samostatné práci požádat o pomoc. Žáci

mají osvojena pravidla chování a komunikace s vyučujícími. Tím, že žáci zdůvodňovali výsledek práce, postup při řešení úloh a prováděli diskusi řešení, rozvíjeli své komunikativní dovednosti. Dovedli se většinou správně vyjadřovat s využitím matematické terminologie.

Žáci byli vyučujícími slovně hodnoceni za provedený výkon. Pozitivní hodnocení výkonu, někdy i pokroku, podporovalo aktivitu žáka v jeho práci. Individuální schopnosti žáka učitelky respektovaly. Prospěchově slabším žákům pomáhaly s řešením problémů. Sebehodnocení žáků nebylo ve sledované výuce uplatněno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice byly velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Pro zjišťování výsledků vzdělávání žáků škola pravidelně využívá vlastní prověrky a testy, příležitostně podle finančních možností komerční testy a počítačové výukové programy. Prostřednictvím sdružení okolních škol nazvaného CIRSIUM provádí srovnání výsledků znalostí žáků v regionu.

Vyhodnocování výsledků výchovy a vzdělávání probíhá pravidelně na jednáních pedagogické rady. Zpětnou vazbu v informovanosti o úrovni vzdělávání poskytuje sledování úspěšnosti žáků v přijímacím řízení na střední školy. Důsledně udělovaná výchovná opatření k posílení kázně pozitivně ovlivňují nízkou četnost závažných přestupků žáků. Zjištěné nedostatky vedení školy analyzuje a ve spolupráci s odbornými psychology, učiteli, rodiči i žáky přijímá nápravná opatření.

Průběh výuky školy ve sledovaných předmětech měl celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Údaje uvedené v *Rozhodnutí o zařazení Základní školy Lipovec do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 21 Praha 1 ze dne 16. dubna 2003, čj. 11 831/03-21, s účinností od 1. 1. 2003 jsou v souladu s údaji ve *Zřizovací listině Základní školy Lipovec* vydané Obcí Lipovec dne 11. října 2002 pod čj. ZO/32/1b.
- Rada školy byla zřízena koncem roku 2003. Prozatím nebyl zvolen její předseda a rada školy dosud nevykazuje činnost.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí o zařazení Základní školy Lipovec do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, ze dne 16. dubna 2003, čj. 11 831/03-21, s účinností od 1. 1. 2003
2. *Zřizovací listina Základní školy Lipovec* vydaná obcí Lipovec dne 11. října 2002, čj. ZO/32/1b
3. *Třídní knihy* všech tříd ZŠ Lipovec ve školním roce 2003/2004
4. *Třídní výkazy* všech tříd ZŠ Lipovec ve školním roce 2003/2004

5. *Katalogové listy žáků navštěvujících ZŠ Lipovec ve školním roce 2003/2004*
6. *Evidence žáků ZŠ Lipovec ve školním roce 2003/2004*
7. *Řád školy* vydaný Základní školou Lipovec v září 2003
8. *Vnitřní řád Základní školy Lipovec* vydaný 1. září 2003
9. *Řády odborných učeben* ve školním roce 2003/2004
10. *Rozvrh hodin* ZŠ Lipovec ve školním roce 2003/2004
11. *Časový rozvrh hodin a přestávek* ZŠ Lipovec ve školním roce 2003/2004
12. *Záznamy z jednání pedagogické rady* ZŠ Lipovec
13. *Knihy úrazů* ve školním roce 2003/2004
14. *Osobní dokumentace žáků s postižením* ve školním roce 2003/2004
15. *Individuální vzdělávací plány integrovaných žáků* ve školním roce 2003/2004
16. *Minimální preventivní program* (datum vyhotovení neuvedeno)
17. *Plán výchovného poradce* 2003/2004 (datum vyhotovení neuvedeno)
18. *Dokumentace výchovného poradenství* ve školním roce 2003/2004
19. *Zápisy z jednání výchovných komisí* ve školním roce 2003/2004
20. *Žádost na povýšení finančních prostředků na integraci žáků ZŠ Lipovec* ze dne 26. listopadu 2003
21. *Učební plány* vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 pro školní roky 2000/2001 až 2003/2004
22. *Doklady o nejvyšším dosažení vzdělání vyučujících sledovaných předmětů působících v ZŠ (celkem 11 učitelů) a pedagogických pracovních v MŠ (2 učitelky)* ve školním roce 2003/2004
23. *Výroční zpráva o činnosti školy Lipovec za školní rok 2002-2003* vydaná v září 2003
24. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01* podle stavu k 30. 9. 2003
25. *Výkaz o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01* podle stavu k 30. 9. 2003
26. *Tematické plány učiva hospitovaných předmětů* platné ve školním roce 2003/2004
27. *Školní vzdělávací program, Mateřská škola Lipovec* ze dne 10. září 2002
28. *Roční plán, Mateřská škola Lipovec* ze dne 4. září 2003
29. *Tematický plán výchovné práce na rok 2003/2004* (datum vyhotovení neuvedeno)
30. *Týdenní plány* (datum vyhotovení neuvedeno)
31. *Seznam dětí třídy mateřské školy* pro školní rok 2003/2004
32. *Přehled výchovné práce třídy MŠ* pro školní rok 2003/2004
33. *Evidenční listy dětí MŠ* pro školní rok 2003/2004
34. *Rozhodnutí o přijetí dětí MŠ* pro školní rok 2003/2004
35. *Rozvržení přímé výchovné práce učitelek MŠ* pro školní rok 2003/2004
36. *Určení počtu dětí ve třídách MŠ Lipovec a povolení výjimky* ze dne 21. ledna 2004
37. *Provozní řád mateřské školy Lipovec* (datum vyhotovení neuvedeno)
38. *Vnitřní řád mateřské školy* ze dne 12. září 2002
39. *Řád mateřské školy* (datum vyhotovení neuvedeno)
40. *Režim dne v mateřské škole* pro školní rok 2003/2004
41. *Zaměření hospitační činnosti* ve školním roce 2003/2004 ze dne 4. září 2003

42. *Kriteria pro kontrolní a hospitační činnost pro školní rok 2003/2004*
43. *Záznamy z hospitační činnosti*
44. *Zápisy z provozních porad v roce 2003/2004*
45. *Záznamy o dětech docházejících ve školním roce 2003/2004*

ZÁVĚR

Učitelky mateřské školy a převažující většina učitelů základní školy v rámci sledovaných předmětů splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což představuje pozitivum v personální oblasti. Vztah učitelek MŠ k dětem byl pěkný, na výchovně vzdělávací práci byly pečlivě připraveny. Personální podmínky vytváří předpoklady pro kvalitní výchovně-vzdělávací práci školy. Další vzdělávání pedagogů ředitelka školy podporuje.

Materiálně-technické podmínky činnosti mateřské školy jsou dobré. Materiálně-technické podmínky základní školy jsou celkově velmi dobré, vybavení učebními pomůckami je dobré. Jejich využití v hodinách bylo pouze vyhovující.

Vstřícný přístup učitelek mateřské školy, jejich pečlivá příprava na práci a dobré materiální podmínky vytvářejí dobré předpoklady pro plnění zvoleného vzdělávacího programu. Malá orientace v současných přístupech k předškolnímu vzdělávání však vedla k tomu, že se v každodenní práci s dětmi téměř neprojeví. Přestože výchovně-vzdělávací práce školy vychází z cílů stanovených Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání, realizuje se převážně tradičními metodami. Zachování mnohdy nadbytečných, frontálních činností, kterých se účastnily všechny děti v přesně vymezeném čase, k rozvoji jejich osobnosti přispívalo minimálně. Vztahy mezi dětmi ale byly přátelské, provázené ochotou vzájemně si pomáhat. Výuka byla učiteli základní školy dobře připravena, probíhala v klidné atmosféře. Jejich dovednosti a zkušenosti učitelů ZŠ a promyšlená příprava výuky podporovaly zájem většiny žáků o školní práci. Vytvořené podmínky v hodinách umožňovaly efektivní práci při plnění výchovně-vzdělávacích cílů vzdělávacího programu. Vyučující měli k žákům pěkný vztah. V průběhu vzdělávání sice převažovala frontální výuka, při které měli žáci menší prostor pro aktivitu, pro rozvoj sociálních a komunikativních dovedností, přesto žáci získávali znalosti v rozsahu požadovaném učebními osnovami. Příznivá pracovní atmosféra v hodinách vytvářela kvalitní podmínky pro celkový rozvoj jejich osobnosti.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jaroslav Krška	Mgr. Jaroslav Krška, v. r.
Členové týmu	PaedDr. Hana Sedláčková	PaedDr. Hana Sedláčková, v. r.
	Mgr. Eva Šefránková	Mgr. Eva Šefránková, v. r.
	Mgr. Ludmila Šimáčková	Mgr. Ludmila Šimáčková, v. r.

Ve Vyškově dne 27. ledna 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. 2. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jaroslava Školařová, ředitelka Základní školy Lipovec	Mgr. Jaroslava Školařová, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Mgr. Jaroslav Krška, Nádražní 7, 682 01 Vyškov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomoravského kraje odbor školství Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno	2004-03-09	12-1040/04/40-952
Obecní úřad 679 15 Lipovec 15	2004-03-09	12-1040/04/40-952
Rada školy při ZŠ Lipovec 679 15 Lipovec 167	2004-03-09	12-1040/04/40-952

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.